BIELAŃSKO-TYNIECKI PARK KRAJOBRAZOWY

ZESPÓŁ PARKÓW KRAJOBRAZOWYCH WOJEWÓDZTWA MAŁOPOLSKIEGO
Instytucja Województwa Małopolskiego

Fundusze Europejskie Program Regionalny

Unia Europejska Europejski Fundusz Rozwoju Regionalnego

MAŁOPOLSKA KRAMEKO

Projekt
Planu Ochrony Bielańsko – Tynieckiego Parku Krajobrazowego

Podsumowanie inwentaryzacji

Projekt Planu Ochrony Bielańsko – Tynieckiego Parku Krajobrazowego

PRZYRODA NIEOŻYWIONA

- **84 zwaloryzowane obiekty przyrody nieożywionej:**
  formy krasowe (37), grupa wychodni skalnych (3), kawerna (13), obryw skalny (1), odsłonięcie skalne (18), odsłonięcie skalne/ zbiornik wodny (1), starorzecze (1), staw (1), wychodnia skalna (6), zbiornik wodny (1), źródło (2);

- **Obiekty o wybitnych walorach przyrodniczych, krajobrazowych i turystycznych:**
  Las Wolski, Opactwo Benedyktynów w Tyńcu, Klasztor Kamedułów na Bielanach, Zabytkowy zespół Salwatora,
  Willa Decjusza, Kopiec T. Kościuszki, Kopiec J. Piłsudskiego, Tyniecki Przełom Wisły; Klasztor Norbertanek na Zwierzyńcu, Zespół umocnień Twierdzy Kraków;

- **Obiekty o wysokich walorach przyrodniczych, krajobrazowych i turystycznych:**
  Rezerwat Skołczanka, Las Tyniecki, Skałki Twardowskiego, Zespół zabytkowej zabudowy Czernichowa; Rezerwat Bielańskie Skały, Rezerwat Panieńskie Skały, Góra św. Bronisławy, Zalew Zakrzówek, rejon Piekar, obszar Natura 2000 Dębnicko-Tyniecki obszar łąkowy, obszar Natura 2000 Skawiński obszar łąkowy;

Fot. Krameko. Wychodnia skalna na zboczach Góry Chełm

Projekt Planu Ochrony Bielańsko – Tynieckiego Parku Krajobrazowego

PRZYRODA ŻYWA

- **922 stwierdzonych gatunków roślin naczyniowych,** w tym:
  25 gatunków jest objętych ochroną ścisłą, 30 ochroną częściową; 62 znajdują się na Polskiej czerwonej liście paprotników i roślin kwiatowych, w tym 1 krytycznie zagrożony, 5 z kategorią zagrożone, 23 z kategorią narażone, 27 bliskie zagrożenia i 6 z nieokreślonym stopniem zagrożenia;
- **313 stwierdzonych gatunków mszaków**, w tym:
  34 gatunki objęte częściową ochroną i 11 gatunków objętych ochroną ścisłą. 40 gatunków umieszczonych na Czerwonej liście wątrobowców i glewików w Polsce lub na Czerwonej liście mchów w Polsce;
- **480 stwierdzonych gatunków grzybów wielkoowocnikowych**
  Z tej liczby, 83 gatunki umieszczone są ogólnopolskiej Czerwonej liście grzybów zagrożonych, 8 gatunków w Polsce objętych jest ochroną prawną (w tym dwa ścisłą), 136 spośród 480 stwierdzonych na tym terenie gatunków grzybów znajduje się w rejestrze grzybów chronionych i zagrożonych (w tzw. bazie GREJ, w której gromadzi się informacje na temat występujących w Polsce grzybów: chronionych, z czerwonej listy, nieczęsto notowanych, nowych lub obcych);
- **Gatunki inwazyjne**
  Na terenie Parku występuje 46 gatunków roślin zaliczanych do inwazyjnych;
- **Miejsca szczególnej koncentracji gatunków chronionych, zagrożonych i rzadkich**:
  rezerwaty „Bielańskie Skały”, „Skały Przegorzalskie”, Skołczanka”, oraz obszary Natura 2000: Dębnicko-Tyniecki Obszar Łąkowy (szczególnie okolice Pychowic i Kostrza) i Skawiński Obszar Łąkowy;

Fot. Krameko. Kukułka plamista

Projekt Planu Ochrony Bielańsko – Tynieckiego Parku Krajobrazowego

ZBIOROWISKA LEŚNE

- **Występowanie na terenie Parku 12 zespołów roślinnych leśnych**; (*Pruno-Ligustretum, Rubo fruticosi-Prunetum spinosae, Salicetum triandro-viminalis, Salicetum albo-fragilis, Salicetum pentandro-cinereae, Querco roboris-Pinetum, Fraxino-Alnetum, Ficario-Ulmetum, Tilio cordatae-Carpinetum betuli, Luzulo pilosae-Fagetum, Dentario glandulosae-Fagetum, Galio odorati-Fagetum);*

- **Występowanie na terenie Parku 5 leśnych siedlisk przyrodniczych (***9110 kwaśne buczyny, 9130 żyzne buczyny, 9170 grąd środkowoeuropejski i subkontynentalny, 91E0 łęgi wierzbowe, topolowe, olszowe i jesionowe, 91F0 łęgowe lasy dębowo-wiązowo-jesionowe)* będących przedmiotem zainteresowania Wspólnoty wymienionych w I Załączniku Dyrektywy Rady 92/43/EWG z dnia 21 maja 1992 r. w sprawie ochrony siedlisk przyrodniczych oraz dzikiej fauny i flory;

Fot. Krameko. Ciepłolubna buczyna, Skołczanka

Projekt Planu Ochrony Bielańsko – Tynieckiego Parku Krajobrazowego

ZBIOROWISKA NIELEŚNE

- Występowanie na terenie Parku **42 nieleśnych zespołów roślinnych;**
  m.in. *Lemno-Spirodeletum, Asplenio viridis-Cystopteridetum, Asplenietum trichomano-rutae-murariae, Vicietum tetraspermae, Caucalido-Scandicetum, Echinochloo-Setarietum, Galinsogo-Setarietum, Lamio-Veronicetum politae, Echio-Melilotetum, Artemisio-Tanacetum vulgaris, zbiorowisko z Calamagrostis epigejos, Leonuro-Ballotetum nigrae, Rudbeckio-Solidaginetum, Convolvulion sepium, Potametum perfoliati, Myriophylletum spicati;*

- Występowanie na terenie Parku **8 nieleśnych siedlisk przyrodniczych;**
  3150 starorzecza i naturalne eutroficzne zbiorniki wodne ze zbiorowiskami z Nymphaeion, Potamion, 6210 murawy kserotermiczne i ciepłolubne murawy, 6410 zmiennowilgotne łąki trzęślicowe, 6510 ekstensywnie użytkowane niżowe łąki świeże, 7140 torfowiska przejściowe i trzęsawiska, 7230 górskie i nizinne torfowiska zasadowe o charakterze młak, turzycowisk i mechowisk, 8210 wapienne ściany skalne ze zbiorowiskami Potentilletalia caulescentis, 8310 jaskinie nieudostępnione do zwiedzania;

Projekt Planu Ochrony Bielańsko – Tynieckiego Parku Krajobrazowego

GATUNKI ZWIERZĄT

- **205 stwierdzonych gatunków kręgowców, w tym:**
  41 gatunków ssaków (5 gatunków zagrożonych, 24 gatunki chronione, 6 gatunków wymienionych w II Załączniku Dyrektywy Siedliskowej), 129 gatunków ptaków (5 gatunków zagrożonych, 121 gatunków chronionych, 18 gatunków wymienionych w I Załączniku Dyrektywy Ptasiej), 6 gatunków gadów (6 gatunków chronionych, 1 zagrożony, 1 wymieniony w II Załączniku Dyrektywy Siedliskowe), 10 gatunków płazów (2 gatunki zagrożone, 10 gatunków chronionych, 2 gatunki wymienione w II Załączniku Dyrektywy Siedliskowej), 19 gatunków ryb (2 gatunki zagrożone, 1 gatunek wymieniony w II Załączniku Dyrektywy Siedliskowej);

- **261 stwierdzonych gatunków bezkręgowców, w tym**: 26 gatunków chronionych, 21 gatunków wpisanych na Czerwoną Listę Zwierząt Ginących i Zagrożonych w Polsce, 9 gatunków wpisanych do Polskiej Czerwonej Księgi Zwierząt oraz 6 gatunków wymienionych w II Załączniku Dyrektywy Siedliskowej;

Fot. Krameko. Rusałka ceik

Projekt Planu Ochrony Bielańsko – Tynieckiego Parku Krajobrazowego

GATUNKI ZASŁUGUJĄCE NA SZCZEGÓLNĄ UWAGĘ

- **ssaki:** nocek orzęsiony, borowiaczek, podkowiec mały, popielica;
- **ptaki:** derkacz, rybitwa rzeczna, zimorodek, dzięcioł zielonosiwy, muchołówka białoszyja, muchołówka mała, jarzębatka, gąsiorek;
- **gady:** gniewosz plamisty*;*
- **płazy:** traszka grzebieniasta, kumak nizinny;
- **ryby:** boleń*;*
- **bezkręgowce:** pachnica dębowa, biegacz zwężony, modraszek telejus, modraszek nausitous, czerwończyk fioletek;

Fot. Krameko. Rybitwa rzeczna

Projekt Planu Ochrony Bielańsko – Tynieckiego Parku Krajobrazowego

WALORY KRAJOBRAZOWE

- **Struktura krajobrazu.** Dominującym typem krajobrazu jest krajobraz naturalno-kulturowy, który zajmuje 47% jego powierzchni. W dalszej kolejności występuje krajobraz kulturowy (28% powierzchni) i zbliżony do naturalnego (około 25% powierzchni);

- **Typ krajobrazu naturalno-kulturowego.** Nieużytki (obszar gruntu, który nie posiada lub utracił wartość użytkową z powodów naturalnych warunków siedliskowych lub na skutek działalności rolniczej, przemysłowej, leśnej) łąki, obszary upraw rolnych oraz luźna zabudowa miejscowości i przysiółków. Wśród upraw rolnych dominuje tradycyjna, rozdrobniona szachownica pól;

- **25 punktów widokowych.** Z punktów widokowych można obserwować najbardziej charakterystyczne elementy krajobrazu BTPK. Wszystkie z nich są zlokalizowana we środkowej i wschodniej części Parku. Zakres widoczności z punktów jest zróżnicowany i wynosi od około 90° do 360°;

- **15 ciągów widokowych.** Łączna długość wszystkich 15 ciągów wynosi około 22,6 km;

Fot. Krameko. Punkt widokowych Skała Okrążek

Projekt Planu Ochrony Bielańsko – Tynieckiego Parku Krajobrazowego

WALORY KULTUROWE

- **243 obiekty kultury materialnej** należące do 11 kategorii tematycznych, spośród których najliczniej reprezentowane są budynki mieszkalne (118), budownictwo obronne (32) oraz kapliczki, figury i krzyże (32);

- **38 obiektów wpisanych do rejestru zabytków**, w tym wybitne zabytki o znaczeniu ponadregionalnym (m. in. Klasztor Benedyktynów w Tyńcu, Klasztor Norbertanek na Zwierzyńcu, Klasztor Kamedułów na Bielanach, Kopiec Józefa Piłsudskiego, Kopiec Tadeusza Kościuszki, Willa Decjusza, Fort nr 2 Kościuszko). Charakteryzują się one w pełni czytelną formą i dobrze zachowanymi pierwotnymi cechami stylistycznymi;

- **2 obiekty wpisane na Listę Pomników Historii** (Kopiec Tadeusza Kościuszki, Klasztor Benedyktynów w Tyńcu);

- **7 obiektów o ponadregionalnym znaczeniu kulturowym:** Klasztor Benedyktynów w Tyńcu, Klasztor Norbertanek na Zwierzyńcu, Klasztor Kamedułów na Bielanach, Kopiec Józefa Piłsudskiego, Kopiec Tadeusza Kościuszki, Willa Decjusza, Fort nr 2 Kościuszko;

Fot. Krameko. Klasztor Benedyktynów w Tyńcu

Fot. Krameko. Kopiec Tadeusza Kościuszki